

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการพัฒนาอย่างมากในด้านวิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรม โดยนำเอาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นผลทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า และปัจจัยสำคัญที่เป็นพลังผลักดันให้ การพัฒนาประเทศมีความเจริญก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น **รัฐจะต้องให้ประชาชนของประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดี** คือ มีความแข็งแรงสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจเป็นมูลฐาน (กรมพลศึกษา. 2544 : 1) ซึ่งคุณสมบัติของประชาชนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ ต้องอาศัยการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญ ดังที่ ศุภกร ศรีแสน (2541 : 1) กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้มนุษย์กลายเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการพัฒนา การศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาประเทศ

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 1) กล่าวไว้ว่าการจัดการศึกษาถือว่า หลักสูตร มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาทุกระดับเพราะเป็นตัวกำหนดหรือกรอบของแนวปฏิบัติ ที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอน บรรลุตามความมุ่งหมายที่วางไว้ ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการใช้หลักสูตรมาเป็นระยะ จนกระทั่งปัจจุบันมีการประกาศใช้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยึดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 27 วรรค 2 ไว้ว่า ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร จากหลักสูตรแกนกลาง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ จึงเห็นได้ว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่เป็นหลักสูตรแกนกลางที่ใช้ในปัจจุบัน เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษาร่วมมือกับชุมชน ท้องถิ่น พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และสามารถที่จะพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

ถึงแม้ว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จะเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถที่จะพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นได้ ก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษายังมีน้อยมากและยังไม่ชัดเจน ดังจะเห็นได้จากรายงานการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง มีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา คือ สถานศึกษาควรเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับท้องถิ่นให้ชัดเจน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง. 2546 : 44) สอดคล้องกับรายงานการประเมิน

คุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาที่ได้ประเมิน โรงเรียน อมราวินทยา ในรอบแรก เมื่อปีพุทธศักราช 2547 พบว่า จุดที่โรงเรียนอมราวินทยา ควรพัฒนา คือการส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา ที่ยังไม่ได้เริ่มการทำหลักสูตรท้องถิ่น (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547ข : 47) จึงเห็นได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่นยังมีการพัฒนาที่ไม่ชัดเจนและสถานศึกษายังไม่ได้เริ่มการทำหลักสูตรท้องถิ่น -

กระทรวงศึกษาธิการ (2545ก : 1) กล่าวไว้ว่า ประเทศไทย ได้รับผลกระทบ จากปัญหา ของสังคมโลกและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ส่งผลให้การดำเนินชีวิตและสุขภาพ ของประชาชน บุกเบิกและซับซ้อนขึ้น การดิ้นรนกันแข่งขัน ทางสังคม และเศรษฐกิจ ทำให้ประชาชน เจ็บป่วย ด้วยโรคที่เกิดจากปัจจัย ทางสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรม เช่น โรคเครียด และโรคจากการ ขาดการออกกำลังกาย มากขึ้นกว่าในอดีต และมีแนวโน้มที่จะรุนแรงมากยิ่งขึ้น หากประชาชน ในประเทศ ยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง สุขศึกษาและพลศึกษาจึงเป็นสาระการ เรียนรู้ที่สำคัญในการพัฒนาประชากร โดยมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ การป้องกัน ส่งเสริม และพัฒนา และบริหารจัดการชีวิต เพื่อดำรงสุขภาพที่ดี อันเป็นรากฐานสำคัญยิ่งต่อการ ดำเนินชีวิต ที่สมดุล ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณซึ่งเป็นองค์ประกอบ ของการมีสภาวะทางสุขภาพที่สมบูรณ์

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2547ก : 6) ได้กำหนดมาตรฐาน การศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2547 ในมาตรฐานที่ 10 ตัวบ่งชี้ที่ 10.1 ผู้เรียน มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ตัวบ่งชี้ 10.2 ผู้เรียนมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน สมรรถภาพทางกายของกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2543 ทำให้ทุกสถานศึกษาที่จัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อตอบสนองการพัฒนาผู้เรียนในด้านของการเจริญเติบโต และสมรรถภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์ของการประกันคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เป็นสาระหนึ่งใน 8 สาระหลักของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นกลุ่มสาระที่มีความหมายและมีความสำคัญยิ่งต่อ การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน โดยตรงกระทรวงศึกษาธิการ (2545ก : 8) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ควรจัดให้เหมาะสมกับความสามารถ ความต้องการ และ ความสนใจของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรให้สอดคล้อง กับลักษณะของวัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมสากล โดยได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือจากชาวบ้าน ชุมชน และท้องถิ่นพร้อมกัน

โรงเรียนอมราวาทวิทยามี มีที่ตั้งอยู่ในเขต ตำบลศาลเจ้าโรงทอง อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง มีพื้นที่ 5 ไร่ จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้น อนุบาลศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีอาคารเรียน 1 หลัง เป็นอาคาร 4 ชั้น อาคารหอประชุม 1 หลัง โรงอาหาร 1 หลัง มีนักเรียนจำนวน 1,325 คน สถานที่ในโรงเรียนที่สามารถใช้ในการเล่นกีฬาจำกัด กีฬาที่อาศัยพื้นที่มากไม่สามารถเล่นได้ จากการสำรวจพื้นที่ในการทำกิจกรรมกีฬานันทนาการ ของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศาลเจ้าโรงทอง พบว่า กีฬาไทยที่เล่นกัน อยู่ในปัจจุบัน คือ ตะกร้อ ทั้งเซปักตะกร้อและตะกร้อลอดห่วง ซึ่งประชาชนได้ใช้ลานวัด และสนามกีฬาของโรงเรียนต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชน รวมกลุ่มกันเล่นกีฬาตะกร้อกันเป็นประจำ

จากการสัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่น เกี่ยวกับกีฬาตะกร้อที่ประชาชนในท้องถิ่นนิยมเล่นพบว่า กีฬาตะกร้อที่นิยมเล่นมากที่สุดเป็นประเภทเซปักตะกร้อ รองลงมาเป็นประเภทตะกร้อลอดห่วง และจากการสัมภาษณ์นายมนัส ชินะดังกูร ข้าราชการครูที่อาศัยอยู่ในตำบลศาลเจ้าโรงทอง ซึ่งมีความถนัดในการเล่นเซปักตะกร้อและตะกร้อลอดห่วง มีประสบการณ์การเล่นและการฝึกสอนให้กับนักเรียนมาประมาณ 30 ปี ได้กล่าวว่า กีฬาเซปักตะกร้อสามารถฝึกเล่นได้ง่ายและสนุกสนานเหมาะสมกับนักเรียนที่เริ่มฝึกหัดเล่น ส่วนตะกร้อลอดห่วงมีทักษะเฉพาะตัวสูงต้องอาศัยการฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่องและความชำนาญมากจึงจะทำให้สามารถเล่นได้อย่างเพลิดเพลิน ทั้งนี้การเล่นตะกร้อของประชาชนในตำบลศาลเจ้าโรงทอง เล่นกันมานาน ทั้งเล่นเพื่อการออกกำลังกายและเล่นเพื่อการแข่งขัน โดยในการจัดงานประเพณีสำคัญในท้องถิ่น ก็นิยมนำเอากีฬาตะกร้อ มาจัดการแข่งขันในงานประเพณีของท้องถิ่นกันเป็นประจำ เช่น งานประเพณีรำลึกวีรชนแขวงเมืองวิเศษชัยชาญ ปู่ดอกปู่ทองแก้ว งานประเพณีวันสงกรานต์ จะจัดแข่งขันที่วัดกลางราชครู งานวันปิยมหาราช จะจัดแข่งขันที่วัดไทรซิด งานประเพณีวัดลอยกระทงจะจัดแข่งขันที่วัดสี่ร้อย (มนัส ชินะดังกูร. สัมภาษณ์. 2548)

อุทัย สงวนพงศ์ (2541 : 3) กล่าวไว้ว่า คนไทยรู้จักกีฬาตะกร้อดี และนิยมเล่นกันในเวลาว่าง เพื่อการออกกำลังกายและเล่นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน โดยเล่นกันทั่วไปทุกภาคทั้งในเมืองและชนบท มีเล่นกันทุกระดับชั้นทั้งนักเรียน นิสิต นักศึกษา ชาวสวน ชาวนา ชาวไร่ กรรมกร พ่อค้า ข้าราชการทั่วไป สถานที่ใช้เล่นไม่จำเป็นต้องกว้างนัก อาจเล่นตามลานนวดข้าว ลานวัด หรือบริเวณที่ว่างในบ้านที่ทำงานก็ได้ อุปกรณ์ที่ใช้เล่นราคาถูกลง

ที่ผ่านมาก่อนที่กระทรวงศึกษาธิการ จะกำหนดให้สถานศึกษาได้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หลักสูตรการศึกษาของประเทศไทยที่ใช้อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้

กำหนดให้มีกิจกรรมพลศึกษา คือ ตะกร้อ เป็นวิชาเลือกเสรี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535 : 69) ซึ่งแต่ละสถานศึกษาสามารถจัดให้กับผู้เรียนได้

ปัจจุบันหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน โดยกำหนดไว้เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้น สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน(กระทรวงศึกษาธิการ, 2545ข : 6) หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ตะกร้อ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรที่ผ่านกระบวนการขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอย่างมีระบบและวิธีการที่เหมาะสมโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล มาตรฐาน พ 3.1 เข้าใจ มีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกมและกีฬา มาตรฐาน พ 3.2 รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขัน และชื่นชมในสุนทรียภาพของการเล่นกีฬา

เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นและตอบสนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น พร้อมทั้งส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกายที่ใช้กีฬาตะกร้อเป็นสื่อ จึงมีความจำเป็นที่จะพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ตะกร้อ ซึ่งเป็นกีฬาไทยที่ประชาชนในชุมชนเล่นเพื่อเป็นการออกกำลังกาย มาจัดกิจกรรมในหลักสูตร เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัวของผู้เรียน คือ สิ่งที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของผู้เรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในการเลือกกีฬาตะกร้อในการออกกำลังกายได้ อันจะสนองต่อสุขภาพอนามัย ในด้านการเสริมสร้างสมรรถภาพและป้องกันโรคที่เกิดจากการขาดการออกกำลังกาย อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์กีฬาวัฒนธรรมของไทยให้คงอยู่สืบต่อไป

ทั้งนี้ผลการศึกษาค้นคว้าในเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระ การเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่องตะกร้อ จะเป็นประโยชน์ในด้านการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้ หรือเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ได้นำไปพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ตามกระบวนการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ตะกร้อ เพื่อใช้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนอมราวินยาภูมิ
2. เพื่อหาประสิทธิผลของหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ตะกร้อ เพื่อใช้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนอมราวินยาภูมิ

คำถามการวิจัย

1. หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ตะกร้อ เพื่อใช้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนอมราวินยาภูมิ ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพระดับใด
2. หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ตะกร้อ เพื่อใช้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนอมราวินยาภูมิ ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิผลหรือไม่

ความสำคัญของการวิจัย

ข้อค้นพบที่เกิดจากงานวิจัยในครั้งนี้ ทำให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในเชิงทฤษฎีซึ่งสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง โดยตัวอย่างที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาได้

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ตะกร้อ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการวิจัยพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ตะกร้อ มีประชากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในขั้นการทดลองใช้หลักสูตร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นการสำรวจความต้องการของท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ตะกร้อ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอมราวินยาภูมิ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการสำรวจความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย

1.2.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนอมราวินทยาภูมิ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548

1.2.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของ โรงเรียนอมราวินทยาภูมิ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548

1.2.3 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของ โรงเรียนอมราวินทยาภูมิ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ทำการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ตั้งแต่ เดือน พฤษภาคม-ตุลาคม พ.ศ. 2548 โดยใช้เวลาในการพัฒนาหลักสูตรระหว่าง เดือน พฤษภาคม-สิงหาคม พ.ศ. 2548 หลังจากนั้นได้นำหลักสูตรไปทดลองใช้ระหว่าง เดือน สิงหาคม-ตุลาคม พ.ศ. 2548 รวม จำนวน 10 สัปดาห์ สอนสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ เนื้อหาสาระที่พัฒนาขึ้นตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเนื้อหาในสาระการเรียนรู้เพิ่ม เรื่อง ตะกร้อที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

4. ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรที่ศึกษาอยู่ในบางขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่น ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของท้องถิ่น

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นที่ 3 การจัดทำหลักสูตรฉบับร่าง

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ในโครงร่างหลักสูตร

ขั้นที่ 5 การทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นที่ 6 การประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตร ตัวแปรที่ศึกษา คือ ประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา เรื่อง ตะกร้อ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอมราวินทยาภูมิ โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร

ท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ตะกร้อ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอมราวินทยาภูมิ

5. ข้อตกลงเบื้องต้น

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนครั้งนี้ได้จากการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ตะกร้อ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเท่านั้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของนักพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ สัจจ อุทรานันท์ (2532 : 315) ; ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 123-133) ; อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540 : 147-148) ; วิชัย ประสิทธิ์วิวัฒน์ (2542 : 146-147) ; สำลี รักสุทธี (2544 : 35-36) และนิคม ชมพูหลง (2545 : 111-113) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากผลงาน การวิจัยของนักวิจัยพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ได้แก่ สุดสาบใจ ชาญณรงค์ (2540 : 10-11) ; สุกัญญา ร้อยพิลา (2542 : 11-12) ; พัทณี พงษ์สุภา (2544 : 30) ; พูลศรี ศรีสมบูรณ์ (2545 : 4-5) ; ณัฐกานต์ เรือนคำ (2546 : 4) ; และนิพนธ์ บรรพสาร (2546 : 41) จากรูปแบบกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ได้ศึกษามีรายละเอียดที่คล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ตะกร้อ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนอมราวินทยาภูมิ มีกระบวนการพัฒนา 6 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่น
- ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา
- ขั้นที่ 3 การจัดทำหลักสูตรฉบับร่าง
- ขั้นที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร
- ขั้นที่ 5 การทดลองใช้หลักสูตร
- ขั้นที่ 6 การประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตร

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ตะกร้อ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยเป็นหลักสูตรย่อยสาระเพิ่มเติม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่เป็นสาระเพิ่มเติม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา วิชาพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในสาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล เรื่อง ตะกร้อ ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา อัตราเวลาเรียน แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แนวทางการวัดและประเมินผลตามขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น ซึ่งมี 6 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่น

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นที่ 3 การจัดทำหลักสูตรฉบับร่าง

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร

ขั้นที่ 5 การทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นที่ 6 การประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตร

เอกสารหลักสูตร หมายถึง เอกสารข้อกำหนดที่เกี่ยวกับมวลประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สำหรับการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ โครงสร้าง คำอธิบาย รายวิชา อัตราเวลาเรียน แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แนวทางการวัดและประเมินผล

เอกสารประกอบหลักสูตร หมายถึง เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับประกอบกับหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ตะกร้อ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนอมราวินิจฉัย มิได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึง แบบทดสอบความรู้ของนักเรียนเรื่องตะกร้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อทดสอบผู้เรียนหลังจากจบการเรียนรู้ในหลักสูตร เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก 20 ข้อ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนจากการประเมินผลที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน ซึ่งเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ตะกร้อ ได้แก่ คะแนนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการและเจตคติ ซึ่งวัดได้จากแบบบันทึกการปฏิบัติระหว่างเรียน และคะแนนด้านความรู้จากภาคทฤษฎี ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

ประสิทธิผลของหลักสูตร หมายถึง ผลที่เกิดจากการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกคนที่เรียนตามหลักสูตรนี้รวมกัน เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 70

แบบบันทึกการสังเกตการปฏิบัติ หมายถึง แบบสังเกตการปฏิบัติ ด้านความรู้ ด้านทักษะ กระบวนการ ด้านเจตคติ ในการเล่นตะกร้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อบันทึกพฤติกรรมขณะเรียนเป็น ค่าคะแนน

โรงเรียนอมราวินทยาภูมิ หมายถึง โรงเรียนที่ตั้งอยู่ที่ ตำบลศาลเจ้าโรงทอง อำเภอวิเศษ ชัยชาญ จังหวัดอ่างทองอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอมราวินทยาภูมิ จำนวน 41 คน ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ตะกร้อ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนอมราวินทยาภูมิ ที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในกิจกรรม การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นได้

2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ระหว่างชุมชนท้องถิ่น ผู้บริหาร โรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน